

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Робоча програма навчальної дисципліни

Дипломатія та розвідка

рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

галузь знань: 29 «Міжнародні відносини»
(шифр і назва)

спеціальність: 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»
(шифр і назва)

освітня програма: «Міжнародна інформація та міжнародні комунікації»
(шифр і назва)

спеціалізація: _____
(шифр і назва)

вид дисципліни: за вибором
(обов'язкова / за вибором)

факультет Міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

2021/2022 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

“_27_” _____ 08_____ 2021 року, протокол №_1_

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: викладач кафедри міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки Володимир БЕЗРУЧЕНКО

Програму схвалено на засіданні кафедри міжнародних відносин, міжнародної інформації та безпеки

Протокол від «_26_» _____ 08_____ 2021 року №_1_

Завідувачка кафедрою _____ Людмила НОВІКОВА

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Міжнародна інформація та міжнародні комунікації»

Гарант освітньо-професійної програми «Міжнародна інформація та міжнародні комунікації»

_____ Олександр ХИЖНЯК

Програму погоджено науково-методичною комісією факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Протокол від «_26_» _____ 08_____ 2021 року №_1_

Голова науково-методичної комісії _____ Лариса ГРИГОРОВА-БЕРЕНДА

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Дипломатія та розвідка» складена відповідно до програми підготовки **бакалавра** зі спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії», освітня програма «Міжнародна інформація та міжнародні комунікації»

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета навчальної дисципліни «Дипломатія та розвідка» полягає в ознайомленні здобувачів із становленням та розвитком розвідки, її діяльністю, а також виявленні її взаємопов'язаності з дипломатією, як двох невід'ємних складових функціонування держави у міжнародному просторі, з'ясування закономірностей та основних напрямів їхнього розвитку, що сприятиме кращому розумінню міжнародно-правових реалій сучасності, сутності, негативних та позитивних сторін розвідувальної діяльності держав.

1.2. Основне завдання навчальної дисципліни:

Формування загальних компетентностей:

ЗК 2 – здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями та застосовувати їх у практичній діяльності;

ЗК 6 – уміння аргументувати вибір шляхів вирішення завдань професійного характеру, критично оцінювати отримані результати та обґрунтовувати прийняті рішення;

ЗК 7 – здатність працювати як автономно, так і у команді;

ЗК 8 – здатність до адаптації та дії в новій ситуації, зокрема в міжнародному контексті;

ЗК 10 – здатність діяти відповідально, проявляти громадянську свідомість, відповідати за якість виконаної роботи

Формування спеціальних (фахових) компетентностей:

ФК 8 – знання засад дипломатичної та консульської служби, дипломатичного протоколу та етикету, уміння вести дипломатичне та ділове листування (українською та іноземними мовами);

ФК 10 – знання та розуміння національних інтересів України на міжнародній арені;

ФК 12 – знання природи та еволюції міжнародних організацій, їх місця у системі міжнародних відносин, основних форм та перспектив співпраці України з ними;

ФК 13 – здатність до комунікації та здійснення інформаційно-аналітичної діяльності у сфері міжнародних відносин (українською та іноземними мовами);

ФК 14 – знання про міжнародних недержавних акторів та транснаціональні відносини;

ФК 16 – здатність використовувати методологічні основи формування інформаційної політики держави;

ФК 17 – здатність використовувати основні форми і засоби масової комунікації, методи та технології зв'язків з громадськістю в міжнародних відносинах;

ФК 20 – здатність застосовувати основні методи та засоби міжнародної комунікації та організації інформаційних кампаній.

1.3. Кількість кредитів - 3

1.4. Загальна кількість годин - 90

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
За вибором	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
3-й	-й
Семестр	
6-й	-й
Лекції	

30 год.	год.
Практичні, семінарські заняття	
15 год.	год.
Лабораторні заняття	
- год.	год.
Самостійна робота	
45 год	год.
Індивідуальні завдання	
.	

1.6. Заплановані результати навчання

ПРН 4 – розуміння процесу опису та оцінювання міжнародної ситуації, використання різних джерел інформації про міжнародні та зовнішньополітичні події та процеси;

ПРН 10 – збирати, обробляти й упорядковувати великий обсяг інформації про стан міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав.

ПРН 16 – володіти основами ведення фахових дискусій із проблем міжнародних відносин, зовнішньої політики та міжнародних комунікацій;

ПРН 18 – аналізувати інформацію про стан міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, готувати інформаційні та аналітичні документи, із дотриманням правил їх оформлення.

ПРН 19 – оцінювати події міжнародного життя, процеси в сфері міжнародного співробітництва та міжнародної безпеки, стан взаємодії та конфлікту в міжнародних системах.

ПРН 20 – здійснювати діяльність у дипломатичній та інших суміжних до міжнародного співробітництва сферах.

ПРН 30 – застосовувати основні методи та засоби міжнародної комунікації та організації інформаційних кампаній

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Таємна дипломатія та розвідка у доновітній час

Тема 1. Історія таємної дипломатії та розвідки як навчальна дисципліна. Теоретичні аспекти діяльності розвідувальних служб. Види і способи ведення розвідки в залежності від характеру завдань та сфери дії.

Зміст: Сутність поняття «Розвідка» та його інтерпретації. Мета, завдання і специфіка роботи розвідувальних служб у сучасному світі. Внутрішня і зовнішня розвідки, їхні основні функції. Механізм здійснення розвідувальної діяльності

Тема 2. Таємна дипломатія та розвідка у стародавню добу.

Зміст: Зародження розвідки. Особливості розвідувальної діяльності Стародавнього Єгипту та Ассирії. Перші теоретичні положення шпіонажу. Таємні війни Стародавньої Греції. Роль розвідки у протистоянні Риму і Карфагену. Таємна війна і дипломатія Мітрідата VI. Розвідувальна діяльність Юлія Цезаря. Таємні війни римських імператорів

Тема 3. Організація та діяльність розвідувальних служб у середньовічних державах Європи і Азії.

Зміст: Таємна дипломатія і розвідка Візантії. Особливості середньовічної розвідки. Еволюція розвідки в епоху Відродження. Англійська розвідка у період Реформації. Френсіс Уолсінгем - засновник першої у світі професійної розвідувальної служби. Таємна війна католицизму проти сил Реформації.

Тема 4. Розвиток таємної дипломатії і розвідки у державах Європи та Америки в XVII – на початку XIX ст.

Зміст: Французька розвідка та таємні війни за часів Рішельє та Мазаріні. Англійська розвідка у другій половині XVII ст. Вільгельм III Оранський і його таємна війна. Війна за іспанську спадщину і таємні війни її учасників. Методи і засоби роботи розвідки у XVIII ст. Розвідувальна діяльність під час війни американських колоній за незалежність.

Тема 5. Діяльність розвідувальних служб США та держав Європи і Азії у другій половині XIX ст. і напередодні Першої світової війни.

Зміст: Таємні війни проти революційної Франції. Розвідувальні служби Наполеона Бонапарта і їхня діяльність. Особливості роботи американської розвідки під час Громадянської війни (1861-1865 рр.). Місце і роль розвідки Пруссії у зовнішній політиці держави.

Розділ 2. Таємна дипломатія та розвідка у період Новітньої історії

Тема 6. Організація та діяльність розвідки під час Першої світової війни.

Зміст: Особливості роботи німецької розвідки напередодні Першої світової війни. Діяльність розвідувальних служб держав Антанти в умовах назрівання світової кризи. Протистояння розвідок ворогуючих таборів у ході війни.

Тема 7. Дипломатія і розвідка напередодні та впродовж Другої світової війни.

Зміст: Діяльність англійських, французьких і радянських спецслужб напередодні Другої світової війни. Участь німецьких спецслужб у завоюванні Польщі. Створення РСХА. Протистояння німецьких і французьких спецслужб на території окупованої Франції. Розвідувальна підготовка Німеччини до підкорення Англії. Діяльність німецької та радянської розвідок напередодні Німецько-радянської війни. Реалізація плану “Барбаросса” та його провал. Перл-Харбор: успіхи і прорахунки японських та американських спецслужб. Розвідувальна робота Німеччини, СРСР, Англії і США у ході основних воєнних і політичних подій 1942-1943 рр. Діяльність спецслужб воюючих сторін на завершальному етапі Другої світової війни

Тема 8. Організація та діяльність розвідувальних служб провідних держав світу в перші повоєнні роки та у період «холодної війни».

Зміст: Діяльність західних і радянських спецслужб на початку “холодної війни”. Створення Центрального розвідувального управління у США, його структура, основні завдання і місце у системі американської розвідки. Реорганізація радянської розвідки. Комітет державної безпеки СРСР: структура, функції і методи роботи. Таємні операції ЦРУ і К Д Б.

Тема 9. Організація та діяльність розвідувальних служб провідних держав світу та України наприкінці XX – на початку XXI ст.

Зміст: Трансформація системи радянської розвідки після розпаду СРСР. Нова розвідувальна політика європейських держав. Вдосконалення розвідки США на сучасному етапі. Розвідувальні органи України та сфери їх діяльності

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Таємна дипломатія та розвідка у доновітній час												
Тема 1. Історія таємної дипломатії та розвідки як навчальна дисципліна. Теоретичні аспекти діяльності розвідувальних служб.	8	2	1			5						
Тема 2. Таємна дипломатія та розвідка у стародавню добу.	8	2	1			5						
Тема 3. Організація та діяльність розвідувальних служб у середньовічних державах Європи і Азії.	8	2	1			5						
Тема 4. Розвиток таємної дипломатії і розвідки у державах Європи та Америки в XVII – на початку XIX ст.	8	2	1			5						
Тема 5. Діяльність розвідувальних служб США та держав Європи і Азії у другій половині XIX ст. і напередодні Першої світової війни.	8	2	1			5						
Разом за розділом 1	40	10	5			25						

Розділ 2. Таємна дипломатія та розвідка у період Новітньої історії												
Тема 6. Організація та діяльність розвідки під час Першої світової війни.	11	4	2			5						
Тема 7. Дипломатія і розвідка напередодні та впродовж Другої світової війни.	11	4	2			5						
Тема 8. Організація та діяльність розвідувальних служб провідних держав світу в перші повоєнні роки та у період «холодної війни».	13	6	2			5						
Тема 9. Організація та діяльність розвідувальних служб провідних держав світу та України наприкінці XX – на початку XXI ст.	15	6	4			5						
Разом за розділом2	50	20	15			20						
Усього годин	90	30	15			45						

4. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Історія таємної дипломатії та розвідки як навчальна дисципліна. Теоретичні аспекти діяльності розвідувальних служб.	1
2	Тема 2. Таємна дипломатія та розвідка у стародавню добу.	1
3	Тема 3. Організація та діяльність розвідувальних служб у середньовічних державах Європи і Азії.	1
4	Тема 4. Розвиток таємної дипломатії і розвідки у державах Європи та Америки в XVII – на початку XIX ст.	1
5	Тема 5. Діяльність розвідувальних служб США та держав Європи і Азії у другій половині XIX ст. і напередодні Першої світової війни.	1
6	Тема 6. Організація та діяльність розвідки під час Першої світової війни.	2

7	Тема 7. Дипломатія і розвідка напередодні та впродовж Другої світової війни.	2
8	Тема 8. Організація та діяльність розвідувальних служб провідних держав світу в перші повоєнні роки та у період «холодної війни».	2
9	Тема 9. Організація та діяльність розвідувальних служб провідних держав світу та України наприкінці XX – на початку XXI ст.	4
	Разом	15

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
1	Тема 1. Історія таємної дипломатії та розвідки як навчальна дисципліна. Теоретичні аспекти діяльності розвідувальних служб. <i>Завдання.</i> Ознайомитися з лекційним матеріалом, літературою та публіцистичними виданнями. Підготувати відповіді на контрольні запитання, доповіді.	5
2	Тема 2. Таємна дипломатія та розвідка у стародавню добу. <i>Завдання.</i> Ознайомитися з лекційним матеріалом, літературою та публіцистичними виданнями. Підготувати відповіді на контрольні запитання, доповіді.	5
3	Тема 3. Організація та діяльність розвідувальних служб у середньовічних державах Європи і Азії. <i>Завдання.</i> Ознайомитися з лекційним матеріалом, літературою та публіцистичними виданнями. Підготувати відповіді на контрольні запитання, доповіді.	5
4	Тема 4. Розвиток таємної дипломатії і розвідки у державах Європи та Америки в XVII – на початку XIX ст. <i>Завдання.</i> Ознайомитися з лекційним матеріалом, літературою та публіцистичними виданнями. Підготувати відповіді на контрольні запитання, доповіді.	5
5	Тема 5. Діяльність розвідувальних служб США та держав Європи і Азії у другій половині XIX ст. і напередодні Першої світової війни. <i>Завдання.</i> Ознайомитися з лекційним матеріалом, літературою та публіцистичними виданнями. Підготувати відповіді на контрольні запитання, доповіді.	5
6	Тема 6. Організація та діяльність розвідки під час Першої світової війни. <i>Завдання.</i> Ознайомитися з лекційним матеріалом, літературою та публіцистичними виданнями. Підготувати відповіді на контрольні запитання, доповіді.	5
7	Тема 7. Дипломатія і розвідка напередодні та впродовж Другої світової війни. <i>Завдання.</i> Ознайомитися з лекційним матеріалом, літературою та публіцистичними виданнями. Підготувати відповіді на контрольні запитання, доповіді.	5
8	Тема 8. Організація та діяльність розвідувальних служб провідних держав світу в перші повоєнні роки та у період «холодної війни». <i>Завдання.</i> Ознайомитися з лекційним матеріалом, літературою та публіцистичними виданнями. Підготувати відповіді на контрольні запитання, доповіді.	5
9	Тема 9. Організація та діяльність розвідувальних служб провідних держав світу та України наприкінці XX – на початку XXI ст.	5

	<i>Завдання.</i> Ознайомитися з лекційним матеріалом, літературою та публіцистичними виданнями. Підготувати відповіді на контрольні запитання, доповіді.	
	Разом	45

6. Індивідуальні завдання

Навчальним планом не передбачено

7. Методи навчання

Результати навчання	Методи навчання	Форми оцінювання
ПРН 4 – розуміння процесу опису та оцінювання міжнародної ситуації, використання різних джерел інформації про міжнародні та зовнішньополітичні події та процеси;	пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, метод проблемного викладу, евристичний навчальна дискусія, дослідницький метод, пояснювальний метод	усне опитування на практичних заняттях; оцінювання: виступів на практичних заняттях, презентацій, написання есе, аналіз кейсів, письмова залікова робота
ПРН 10 – збирати, обробляти й упорядковувати великий обсяг інформації про стан міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав	пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, метод проблемного викладу, евристичний навчальна дискусія, дослідницький метод, пояснювальний метод	усне опитування на практичних заняттях; оцінювання: виступів на практичних заняттях, презентацій, написання есе, аналіз кейсів, письмова залікова робота
ПРН 16 – володіти основами ведення фахових дискусій із проблем міжнародних відносин, зовнішньої політики та міжнародних комунікацій	пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, метод проблемного викладу, евристичний навчальна дискусія, дослідницький метод, пояснювальний метод	усне опитування на практичних заняттях; оцінювання: виступів на практичних заняттях, презентацій, написання есе, аналіз кейсів, письмова залікова робота
ПРН 18 – аналізувати інформацію про стан міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, готувати інформаційні та аналітичні документи, із дотриманням правил їх оформлення.	пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, метод проблемного викладу, евристичний навчальна дискусія, дослідницький метод, пояснювальний метод	усне опитування на практичних заняттях; оцінювання: виступів на практичних заняттях, презентацій, написання есе, аналіз кейсів, письмова залікова робота
ПРН 19 – оцінювати події міжнародного життя, процеси в сфері міжнародного співробітництва та міжнародної безпеки, стан взаємодії та конфлікту в міжнародних системах.	пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, метод проблемного викладу, евристичний навчальна дискусія, дослідницький метод, пояснювальний метод	усне опитування на практичних заняттях; оцінювання: виступів на практичних заняттях, презентацій, написання есе, аналіз кейсів, письмова залікова робота
ПРН 20 – здійснювати діяльність у дипломатичній та інших суміжних до міжнародного співробітництва сферах	пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, метод проблемного викладу, евристичний навчальна дискусія, дослідницький метод, пояснювальний метод	усне опитування на практичних заняттях; оцінювання: виступів на практичних заняттях, презентацій, написання есе, аналіз кейсів, письмова залікова робота
ПРН 30 – застосовувати основні методи та засоби міжнародної комунікації та організації інформаційних кампаній	пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, метод проблемного викладу, евристичний навчальна дискусія, дослідницький метод, пояснювальний метод	усне опитування на практичних заняттях; оцінювання: виступів на практичних заняттях, презентацій, написання есе, аналіз кейсів, письмова залікова робота

8. Методи контролю

При вивченні дисципліни «Дипломатія та розвідка» застосовуються наступні методи контролю: усний, письмовий та тестовий. Контроль з дисципліни складається з поточного контролю, який проводиться у формі усного опитування або письмового експрес-контролю на практичних заняттях та лекціях, у формі виступів здобувачів при обговоренні питань на семінарських заняттях, у формі тестування, тощо. Результати поточного контролю (поточна успішність) є основною інформацією для визначення поточної оцінки, і враховуються при визначенні підсумкової залікової оцінки з дисципліни.

Засвоєння тем (поточний контроль) контролюється на семінарських та практичних заняттях відповідно до конкретних цілей, засвоєння окремих розділів (проміжний контроль) – на практичних та семінарських підсумкових заняттях та/або виконанням індивідуальної семестрової роботи

Поточний контроль є складовою організації освітнього процесу. Завданням поточного контролю є оцінювання знань, умінь та практичних навичок здобувачів, набутих під час засвоєння окремих тем дисципліни. Поточна підсумкова оцінка – це сума балів, отриманих здобувачем за виконання всіх видів робіт, передбачених темою.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних та семінарських занять, поточного контролю. Сума балів, які здобувач **денної** форми навчання може набрати за поточним контролем, дорівнює 60.

Критерії оцінювання роботи

Методи	Критерії оцінювання	Система оцінювання, бали
Усне опитування / навчальна дискусія за питаннями практичного заняття	Висока активність здобувача на практичному занятті, демонстрація засвоєння повного обсягу матеріалу теми, ознайомлення із запропонованими джерелами, уміння робити висновки	2
	Активність здобувача на практичному занятті, демонстрація засвоєння повного обсягу матеріалу теми, ознайомлення із запропонованими джерелами, уміння робити висновки, але здобувач припустився окремих помилок.	1
Тестування за питаннями практичного заняття	За кожною темою, де передбачено тестування, пропонується 10 тестових питань закритого типу з однією правильною відповіддю. Правильна відповідь на 1 питання оцінюється в 0,1 бала.	0,1–1
Навчальна дискусія за результатами аналізу науковою статтею / міжнародними правовими актами	Висока активність здобувача на практичному занятті, демонстрація ознайомлення із запропонованим матеріалом, уміння мислити аналітично, формувати та виражати своє ставлення до предмета дискусії, робити висновки.	2
	Активність здобувача на практичному занятті, демонстрація ознайомлення із запропонованим матеріалом, уміння мислити аналітично, формувати та виражати своє ставлення до предмета дискусії, робити висновки, але здобувач припустився окремих помилок.	1
Підготовка та захист презентацій доповідей	Змістовна відповідність презентації доповіді запропонованій темі та її повне розкриття, формальна відповідність методичним рекомендаціям до підготовки презентацій доповідей. демонстрація засвоєння знань програмного матеріалу та	2

	умінь їх застосовувати на практиці при виконанні та захисті презентації доповіді, вміння робити висновки, обґрунтовувати власну позицію.	
	Змістовна відповідність презентації доповіді запропонованій темі та її розкриття, окремі вади формальної відповідності методичним рекомендаціям до підготовки презентацій доповідей демонстрація засвоєння знань програмного матеріалу та умінь їх застосовувати на практиці при виконанні та захисті презентації доповіді, вміння робити висновки.	1
Перевірка складання логіко-структурної схеми	Відповідність схеми запропонованій темі, повнота використання матеріалу за темою схеми, наявність логіко-структурних зв'язків між елементами схеми, демонстрація засвоєння знань програмного матеріалу та умінь їх застосовувати.	1
Виконання та захист творчого завдання (есе)	Змістовна відповідність есе обраній темі та її повне розкриття, формальна відповідність методичним рекомендаціям до підготовки есе демонстрація систематизованих та глибоких знань програмного матеріалу та умінь їх застосовувати на практиці при виконанні та захисті есе, вміння грамотно інтерпретувати одержані результати на рівні творчого використання, вміння робити висновки, демонстрація ознайомлення із запропонованими джерелами.	3
	Змістовна відповідність есе обраній темі та її розкриття, окремі несуттєві вади формальної відповідності методичним рекомендаціям до підготовки есе демонстрація систематизованих знань програмного матеріалу та умінь їх застосовувати на практиці при виконанні та захисті есе, вміння грамотно інтерпретувати одержані результати на рівні творчого використання, вміння робити висновки, демонстрація ознайомлення із окремими запропонованими джерелами.	2
	Змістовна відповідність есе обраній темі та її неповне розкриття, окремі суттєві вади формальної відповідності методичним рекомендаціям до підготовки есе демонстрація знань програмного матеріалу та умінь їх застосовувати на практиці при виконанні та захисті есе, вміння інтерпретувати одержані результати на рівні творчого використання, вміння робити висновки, демонстрація ознайомлення із окремими запропонованими джерелами.	1
Перевірка групової роботи з підготовки питань до колоквиуму	Демонстрація систематизованих та глибоких знань програмного матеріалу та умінь їх застосовувати на практиці при підготовці питань для колоквиуму, демонстрація ознайомлення та роботи із запропонованими джерелами, творчий підхід до підготовки питань.	2
	Демонстрація базових знань програмного матеріалу та умінь їх застосовувати на практиці при підготовці питань для колоквиуму, демонстрація ознайомлення та роботи з окремими запропонованими джерелами.	1
Колоквиум	Висока активність здобувача на практичному занятті,	3

	демонстрація засвоєння повного обсягу матеріалу теми, ознайомлення із запропонованими джерелами, уміння робити висновки.	
	Активність здобувача на практичному занятті, демонстрація засвоєння повного обсягу матеріалу теми, ознайомлення із більшістю запропонованих джерел, уміння робити висновки, але здобувач припустився окремих несуттєвих помилок.	2
	Активність здобувача на практичному занятті, демонстрація засвоєння матеріалу навчальної дисципліни, ознайомлення із окремими запропонованими джерелами, уміння робити висновки, але здобувач припустився окремих суттєвих помилок.	1
	Обрана тема контрольної роботи повністю не відповідає її змісту; матеріал неякісно структурований або взагалі неструктурований; здобувач не використовував творчий підхід до вирішення суті поставленого проблемного питання; відсутні самостійні висновки за результатами виконання контрольної роботи; робота здана викладачеві із запізненням або не здана; здобувачем використано менше п'яти літературних джерел, не використані новітні наукові публікації та іноземні публікації; список використаних джерел оформлений із значними помилками або відсутній; мають місце порушення академічної доброчесності.	0-2
Підсумковий контроль	Здобувач цілком і всебічно розкрив усі питання, вільно оперує поняттями і термінологією, демонструє глибокі знання джерел, має власну точку зору стосовно відповідних питань і може аргументовано її доводити.	35-40
	Здобувач достатньо повно і всебічно розкрив усі питання, вільно оперує термінологією і поняттями, демонструє знання джерел, має власну точку зору стосовно відповідних питань і може аргументовано її доводити.	29-34
	Здобувач розкрив питання у загальних рисах, але спостерігаються деякі упущення при відповіді на питання, обґрунтування неточні. Не підтверджуються достатньо обґрунтованими доказами.	18-28
	Здобувач розкрив питання у загальних рисах, розуміє їхню сутність, намагається робити висновки, але при цьому слабо орієнтується в джерелах, припускається грубих помилок, матеріал викладає нелогічно.	10-17
	Здобувач не в змозі дати відповідь на поставлені запитання, або відповідь не правильна, не розуміє суть питання. Не ознайомлений з джерелами. Не може зробити висновків.	0-9

Семестровий підсумковий контроль з дисципліни є обов'язковою формою контролю навчальних досягнень здобувача. Він проводиться відповідно до навчального плану у вигляді семестрового заліку в терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеному робочою програмою.

Сумарна оцінка за вивчення дисципліни розраховується як сума оцінок проміжного контролю та балів, отриманих за результатами підсумкового семестрового контролю. Загальна сума балів поточного і підсумкового семестрового контролю складає 100.

Підсумковий семестровий контроль здійснюється під час проведення заліку в 6-му семестрі. Загальна кількість балів за успішне виконання залікових завдань – 40.

9. Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання									Залікова робота	Сума		
Розділ 1					Розділ 2				Контрольна робота, передбачена навчальним планом (Індивідуальне завдання)	Разом		
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9		60	40	100
6	6	6	7	7	7	7	7	7				

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка	
	для чотирирівневої шкали оцінювання	для дворівневої шкали оцінювання
90 – 100	відмінно	зараховано
70-89	добре	
50-69	задовільно	
1-49	незадовільно	не зараховано

10. Рекомендована література

Основна

1. Військова розвідка : навчальний посібник / упорядники : Д. В. Зайцев, А. П. Наконечний, С. О. Пахарєв, І. О. Луценко ; за ред. В. Б. Добровольського. – К. : Видавничо-поліграфічний центр "Київський університет", 2016. – 335 с
2. Нариси з історії розвідки суб'єктів державотворення на теренах України : монографія / Цибулькін В. В., Рожен Л. М., Веденєєв Д. В., Гавриленко О. А. та ін. Київ: Преса України, 2011. 536 с.
3. Пик С. М. Таємна дипломатія і розвідка у міжнародних відносинах : навч. посіб. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2012. 514 с.
4. Блажей В. В. Правові засади організації дипломатичної служби України (За національним законодавством) // Науковий вісник Дипломатичної академії України при Міністерстві закордонних справ України. Київ, 1998. Вип. 1. С. 178-186.
5. Галиняк Б. Дипломатична служба. Дипломатична безпека Українського Визвольного Руху. Мюнхен, 1945. Ч. 1.
6. Гуменюк Б.І. Основи дипломатичної та консульської служби. Київ, 1998.

7. Гуменюк Б.І. Дипломатична служба: правове регулювання : навч. посіб. Київ: Либідь, 2007.
8. Гуменюк Б, Щерба О. Сучасна дипломатична служба. Київ: Либідь, 2001.
9. Дипломатичний корпус: Управління державного протоколу. Київ, 2002.
10. Дипломатія сучасної України: Енциклопедичний довідник. Київ, 1997.
11. Дмитрієв А.І., Муравйов В.І. Міжнародне публічне право : навч. посіб. Київ, 2001.
12. Дюррозель Ж.Б. Історія дипломатії від 1919 року до наших днів. Київ: Основи, 1995.
13. Цибулькін В.В., Рожен М.М., Веденєєв Д.В. Нариси з історії розвитку суб'єктів державотворення на територіях України. Київ: «Преса України», 2011. 536 с.

Допоміжна

14. Дмитренко В. «Розвідка та інші таємні служби Стародавнього Риму і його супротивників», Київ: Кальварія, 2020, 704с.
15. Камбон Ж. Дипломат. Київ, 1997.
16. Маланчук П. Вступ до міжнародного права за Ейкхерстом / пер. з англ. Харків: Консум, 2000.
17. Репецький В.М. Дипломатичне та консульське право: підручник. 2-е вид., переробл. і доп. Київ: Знання, 2006.
18. Сардачук П.Д., Кулик О.П. Дипломатичне представництво: організація і форми роботи : навч. посіб. Київ: Україна, 2001.
19. Barston R.P. Modern Diplomacy. U.K., 1988.
20. Callieres F. The Art of Diplomacy. New York; London, 1983.
21. Feltham R. Q. Diplomatic Handbook. U. K., 1993.
22. First Line of Defense: Ambassadors, Embassies and American Interests Abroad. Washington, 2000.
23. Harr J.E. The Professional Diplomat. New York; 1969.
24. Melissen Jan. Summit Diplomacy of Coming Age. Netherlands Institute of International Relations, 2003.
25. Moses Jon, Knudsen T. Globalization and Reorganization of Foreign affairs Ministries. Netherlands Institute of International Relations, 2002.
26. Moses Jon, Knudsen T. Globalization and Reorganization of Foreign affairs Ministries. Netherlands Institute of International Relations, 2002.

Документи

Всі зазначені нижче документи доступні українською, англійською або російською мовами на веб-сторінках державних органів України:

Міжнародно-правові акти

1. Віденська конвенція про дипломатичні зносини, 1961 р.
 1. Віденська конвенція про консульські зносини, 1963 р.
 2. Віденська конвенція про дипломатичні місії, 1969 р.
 3. Віденська конвенція про право міжнародних договорів від 23 травня 1969 р.
 4. Віденська конвенція про представництво держав у їхніх відносинах з міжнародними організаціями універсального характеру, 1975 р.
 5. Віденська конвенція про право договорів між державами та міжнародними організаціями або між міжнародними організаціями від 21 березня 1986 р.
 6. Конвенція про привілеї та імунітети ООН, 1946 р.
 7. Конвенція про привілеї та імунітети спеціалізованих установ ООН, 1947 р.
 8. Конвенція про запобігання і покарання злочинів проти осіб, які користуються міжнародним захистом, у тому числі дипломатичних агентів, 1979 р.
 9. Конвенція, що скасовує вимогу легалізації іноземних офіційних документів. – Про приєднання до Конвенції див. Закон України № 2933- III від 10.01.2002 р.

Нормативно-правові акти національного законодавства

10. Конституція України від 28 червня 1996 р.
11. Закон України «Про міжнародні договори України» від 17 грудня 1993 р.
12. Закон України «Про дипломатичну службу» від 20 вересня 2000 р.
13. Закон України «Про дипломатичні ранги України» від 28 листопада 2002 р.
14. Закон України «Про Основи національної безпеки України» від 19 червня 2003 р.
15. Закон України «Про розвідувальні органи України» // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 19. – Ст. 94.
16. Закон України «Про Службу зовнішньої розвідки України» // Відомості Верховної Ради України. – 2006. – № 8. – Ст. 94.
17. Указ Президента України «Про положення про дипломатичне представництво України за кордоном» від 22 жовтня 1992 р.
18. Консульський Статут України, затверджений Указом Президента від 2 квітня 1994 р.
19. Указ Президента України «Про програму розміщення дипломатичних представництв, консульських установ іноземних держав і представництв міжнародних організацій в Україні» від 12 вересня 1994 р.
20. Указ Президента України «Про Положення про дипломатичні представництва та консульські установи іноземних держав в Україні» від 10 червня 1993 р.
21. Указ Президента України «Про торговельно-економічну місію у складі дипломатичного представництва України за кордоном» від 30 квітня 1994
22. Указ Президента України «Про підготовку спеціалістів для роботи у сфері міжнародних відносин» від 30.05.1995 р.
23. Указ Президента України «Про заходи щодо вдосконалення координації діяльності органів виконавчої влади у сфері зовнішніх зносин» від 18 вересня 1996 р.
24. Указ Президента України «Про Представництво України при Європейських Співтовариствах» від 21 квітня 1997 р.
25. Указ Президента України «Про заснування Місії України при НАТО» від 4 грудня 1997 р.
26. Указ Президента України «Про Положення про Місію України при НАТО» від 15 вересня 1998 р.
27. Указ Президента України «Про положення про нештатних (почесних консулів) України» від 17.02.1997 р.
28. Указ Президента України «Про Перелік посад, приписаних до дипломатичних рангів України» від 26 березня 2002 р.
29. Постанова Кабінету Міністрів України «Питання військових аташе» від 12 січня 1993 р.
30. Постанова Кабінету Міністрів України «Про військових аташе» від 28 жовтня 1993 р.
31. Постанова Кабінету Міністрів України «Про організацію роботи торговельно-економічних місій у складі дипломатичних представництв України за кордоном» від 28 грудня 1993 р.
32. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про порядок розміщення дипломатичних представництв, консульських установ іноземних держав, представництв міжнародних та іноземних організацій в Україні» від 27 лютого 1995 р.
33. Постанова Кабінету Міністрів України «Про доповнення переліку посад та кількісного складу апарату військових аташе при дипломатичних представництвах України за кордоном» від 14 листопада 1995 р.
34. Постанова Кабінету Міністрів України «Про внесення змін і доповнень до переліку посад та кількісного складу апарату військових аташе при дипломатичних представництвах України за кордоном» від 1 лютого 1997 р.

35. Постанова Кабінету Міністрів України «Про упорядкування умов оплати праці працівників дипломатичних представництв і консульських установ України за кордоном» від 13 липня 1999 р.
36. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про Представництво Міністерства закордонних справ України на території України» від 25 липня 2002
37. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку проведення конкурсу для прийняття на дипломатичну службу» від 16 листопада 2002
38. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про встановлення надбавок до посадових окладів за знання та використання в роботі іноземної мови» від 5 липня 1994
39. Постанова Верховної Ради України «Про Основні напрями зовнішньої політики України». від 2 липня 1993 р.
40. Постанова Верховної Ради України «Про відкриття дипломатичних або консульських представництв України» від 3 березня 199 р.
41. Наказ Міністерства закордонних справ України «Про затвердження Інструкції про порядок забезпечення комплексної безпеки дипломатичних установ України за кордоном» від 11 липня 1995 р.
42. Наказ Міністерства закордонних справ України «Про затвердження Положення про консульський збір України»
43. Наказ Міністерства закордонних справ України «Про затвердження Положення про акредитацію співробітників дипломатичних і консульських установ іноземних держав, міжнародних організацій та їхніх представництв, інших іноземних організацій» від 13 січня 2003 р.

11. Інформаційні ресурси

1. <http://rada.gov.ua/ru> - офіційний веб-портал Верховної Ради України.
2. <http://www.president.gov.ua/> - офіційне інтернет-представництво Президента України.
3. <http://www.kmu.gov.ua/control/> - єдиний веб-портал органів виконавчої влади України.
4. <http://mfa.gov.ua/ua> - Міністерство закордонних справ України.

12. Особливості навчання за денною формою в умовах подовження дії обставин непоборної сили (в тому числі запровадження карантинних обмежень через пандемію)

В умовах дії карантинних обмежень освітній процес в університеті здійснюється за змішаною формою навчання, а саме:

– дистанційно (за затвердженим розкладом занять) на платформі Zoom проводяться всі лекційні заняття;

– дистанційно на платформі Moodle проводяться практичні (семінарські), індивідуальні заняття та консультації, контроль самостійної роботи;

– аудиторно (за затвердженим розкладом занять) проводяться 30% практичних та семінарських занять у навчальних групах кількістю до 20 осіб з урахуванням відповідних санітарних і протиепідемічних заходів.

Складання підсумкового семестрового контролю: в разі запровадження жорстких карантинних обмежень з заборобою відвідування ЗВО здобувачам денної форми навчання надається можливість (за заявою, погодженою деканом факультету) скласти **залік в тестовій формі дистанційно на платформі Moodle** в дистанційному курсі «Дипломатія та розвідка» <https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=3963>

13. Перелік питань до заліку

1. Сутність поняття «Розвідка» та його інтерпретації.
2. Мета, завдання і специфіка роботи розвідувальних служб у сучасному світі
3. Внутрішня і зовнішня розвідки, їхні основні функції.
4. Механізм здійснення розвідувальної діяльності
5. Особливості розвідувальної діяльності Стародавнього Єгипту та Ассирії.
6. Перші теоретичні положення шпionажу
7. Таємні війни Стародавньої Греції
8. Роль розвідки у протистоянні Риму і Карфагену
9. Таємна війна і дипломатія Мітрідата VI
10. Розвідувальна діяльність Юлія Цезаря
11. Таємні війни римських імператорів
12. Таємна дипломатія і розвідка Візантії
13. Особливості середньовічної розвідки
14. Еволюція розвідки в епоху Відродження
15. Англійська розвідка у період Реформації
16. Френсіс Уолсінгем - засновник першої у світі професійної розвідувальної служби
17. Таємна війна католицизму проти сил Реформації
18. Французька розвідка та таємні війни за часів Рішельє та Мазаріні
19. Англійська розвідка у другій половині XVII ст. Вільгельм III Оранський і його таємна війна.
20. Війна за іспанську спадщину і таємні війни її учасників
21. Методи і засоби роботи розвідки у XVIII ст.
22. Розвідувальна діяльність під час війни американських колоній за незалежність.
23. Таємні війни проти революційної Франції.
24. Розвідувальні служби Наполеона Бонапарта і їхня діяльність
25. Особливості роботи американської розвідки під час Громадянської війни (1861-1865 рр)
26. Місце і роль розвідки Пруссії у зовнішній політиці держави.
27. Особливості роботи німецької розвідки напередодні Першої світової війни.
28. Діяльність розвідувальних служб держав Антанти в умовах назрівання світової кризи
29. Протистояння розвідок ворогуючих таборів у ході Першої світової війни.
30. Діяльність англійських, французьких і радянських спецслужб напередодні Другої світової війни.
31. Участь німецьких спецслужб у завоюванні Польщі. Створення РСХА.
32. Протистояння німецьких і французьких спецслужб на території окупованої Франції. Розвідувальна підготовка Німеччини до підкорення Англії
33. Діяльність німецької та радянської розвідок напередодні Німецько-радянської війни
34. Реалізація плану “Барбаросса” та його провал. Перл-Харбор: успіхи і прорахунки японських та американських спецслужб
35. Розвідувальна робота Німеччини, СРСР, Англії і США у ході основних воєнних і політичних подій 1942-1943 рр.
36. Діяльність спецслужб воюючих сторін на завершальному етапі Другої світової війни
37. Діяльність західних і радянських спецслужб на початку “холодної війни”
38. Створення Центрального розвідувального управління у США, його структура, основні завдання і місце у системі американської розвідки
39. Реорганізація радянської розвідки. Комітет державної безпеки СРСР: структура, функції і методи роботи
40. Таємні операції ЦРУ і КД Б
41. Трансформація системи радянської розвідки після розпаду СРСР
42. Нова розвідувальна політика європейських держав
43. Вдосконалення розвідки США на сучасному етапі

44. Розвідувальні органи України та сфери їх діяльності